अभिदुद्रावतुर्हृष्टौ तव सैन्यं विशाम्पते । यथा दैत्यचमूं राजन्निन्द्रोपेन्द्राविवामरौ । २९९
इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्व्वणि भीष्मवधपर्व्वणि द्वन्द्वयुद्धे चतुरशीतोऽध्यायः ॥ ८४ ॥
॥ सञ्जय उवाच ॥ ततो युधिष्ठिरो राजा मध्यं प्राप्ते दिवाकरे । श्रुतायुषमभिप्रेक्ष्य चोदयामास वाजिनः ।
अभ्यधावत्ततो राजा श्रुतायुषमरिन्दमं । विनिघ्नन् सायकैस्तीक्ष्णैर्नवभिर्नतपर्व्वभिः ।
स संवार्य्य रणे राजा प्रेषितान् पाण्डुसूनुना । शरान् सप्त महेष्वासः कौन्तेयाय समर्पयत् ।
ते तस्य कवचं भित्त्वा पपुः शोणितमाहवे । असूनिव विचिन्वन्तो देहे तस्य महात्मनः ।
पाण्डवस्तु भृशं विद्धस्तेन राज्ञा महात्मना । रणे वराहकर्णेन राजानं हृदि विव्यधे । २९९
अथापरेण भल्लेन केतुं तस्य महात्मनः । रथश्रेष्ठो रथात्तूर्णं भूमौ पार्थो न्यपातयत् ।
केतुं निपतितं दृष्ट्वा श्रुतायुः स तु पार्थिवः । पाण्डवं विशिखैस्तीक्ष्णैराजघ्निव्याध सप्तभिः ।
ततः क्रोधात् प्रजज्वाल धर्म्मपुत्रो युधिष्ठिरः । यथा युगान्ते भूतानि धक्ष्यन्निव हुताशनः ।
क्रुद्धन्तु पाण्डवं दृष्ट्वा देवगन्धर्व्वराक्षसाः । प्रविव्यथुर्म्महाराज व्याकुलं चाप्यभूज्जगत् ।
सर्व्वेषाञ्चैव भूतानामिदमासीन्मनोगतं । त्रींल्लोकानद्य संक्रुद्धो नृपोऽयं धक्ष्यतीति वै । २९५
ऋषयश्चैव देवाश्च चक्रुः स्वस्त्ययनं महत् । लोकानां नृप शान्त्यर्थं क्रोधिते पाण्डवे तदा ।
स च क्रोधसमाविष्टो लेलिहन् सृक्किणी मुहुः । दधारात्मवपुर्घोरं युगान्तादित्यसन्निभं ।
ततः सर्व्वाणि सैन्यानि तावकानि विशाम्पते । निराशान्यभवंस्तत्र जीवितं प्रति भारत ।
स तु धैर्य्येण तं कोपं सन्निवार्य्य महायशाः । श्रुतायुषः प्रचिच्छेद मुष्टिदेशे महद्धनुः ।
अथैनं छिन्नधन्वानं नाराचेन स्तनान्तरे । निर्ब्बिभेद रणे राजा सर्व्वसैन्यस्य पश्यतः । ३०९०
सत्वरं च रणे राजंस्तस्य वाहान्महात्मनः । निजघान शरैः क्षिप्रं सूतञ्च सुमहाबलः ।
हताश्वन्तु रथं त्यक्त्वा दृष्ट्वा राज्ञस्तु पौरुषं । विप्रदुद्राव वेगेन श्रुतायुः समरे तदा ।
तस्मिञ्जिते महेष्वासे धर्म्मपुत्रेण संयुगे । दुर्य्योधनबलं राजन् सर्व्वमासीत् पराङ्मुखं ।
एतत्कृत्वा महाराज धर्म्मपुत्रो युधिष्ठिरः । व्यात्ताननो यथा कालस्तत्र सैन्यं जघान ह ।
चेकितानश्च वार्ष्णेयो गौतमं रथिनाम्बरं । प्रेक्षतां सर्व्वसैन्यानां छादयामास सायकैः । ३०९५
सन्निवार्य्य शरांस्तांस्तु कृपः शारद्वतो युधि । चेकितानं रणे यत्तं राजन् विव्याध पत्त्रिभिः ।
अथापरेण भल्लेन धनुश्चिच्छेद भारत । सारथिञ्चास्य भल्लेन क्षिप्रहस्तो न्यपातयत् ।
हयांश्चास्यावधीद्राजन्नुभौ च पार्ष्णिसारथी । सोऽपवृत्य रथात्तूर्णं गदां जग्राह सात्वतः ।
स तया वीरघातिन्या गदया गदिनाम्बरः । गौतमस्य हयान् हत्वा सारथिञ्च न्यपातयत् ।
भूमिष्ठो गौतमस्तस्य शरांश्चिक्षेप षोडश । ते शराः सात्वतं भित्त्वा प्राविशन् धरणीतलं । ३०९०
चेकितानस्ततः क्रुद्धो गदां चिक्षेप तां पुनः । गौतमस्य वधाकाङ्क्षी वृत्रस्येव पुरन्दरः ।
तामापतन्तीं विपुलामश्मगर्भां महागदां । शरैरनेकसाहस्रैर्व्वारयामास गौतमः ।